

Update en voorstel vervolg

Implementatie advies organisatie ondergrond Amsterdam #3

nazending SGO 16 juni 2021 - Bijlage 6

In de stuurgroep bijeenkomsten op 29 maart (kick-off) en 21 april is de basis gelegd voor de implementatie van het organisatieadvies “de ondergrond, van lijdend voorwerp tot leidend principe” zoals vastgesteld in de stuurgroep Ondergrond van Amsterdam in april 2021 met uitgangspunten en principes. Inmiddels is er een aanjager aangesteld ([redacted]) en zijn acties verdeeld en in gang gezet. Stap voor stap zijn we aan de slag met de implementatie van het advies. Letterlijk door te wandelen met [redacted];

- 26 mei – [redacted] – rond de Utrechtse Singel
- 27 mei – [redacted] – Japans ommetje om de Toolenburgerplas
- 31 mei – [redacted] – door het verrassende Diemerbos
- 2 juni – [redacted] – vanuit zijn gemaal in Osdorp
- 2 juni – [redacted] – met ontwerpersblik door Leidse Rijn
- 4 juni – [redacted] – langs Amsterdamse verhalen
- [redacted] zet zijn stappen later

‘De gedrevenheid en betrokkenheid bij de ondergrond is enorm. De mensen in de Stuurgroep Ondergrond hebben er zin in. De tijd om eraan te werken is beperkt. Het ontdekken van de functie van de stuurgroep en de eigen rol daarin hangt samen met het ontbreken van een duidelijk perspectief of proces waar naartoe wordt gewerkt. Er is een flink verbeterpotentieel waarover de SGO-leden ideeën hebben. De stap voor stap aanpak geeft de mogelijkheid er samen de schouders onder te zetten.’

In deze update wordt ingegaan op de volgende onderdelen van de aanpak:

1) **SGO opdrachten ter uitwerking**; voorstel om opdrachtgeversrol te benutten voor drie bredere acties
2) **Gerichte actie**; start acties en status richting implementatievoorstel
3) **Planning en proces**; stappen in de tijd voor de komende maanden

SGO opdrachten ter uitwerking

De SGO kan haar ‘*opdrachtgeversrol*’-potentie beter benutten door relevante opdrachten te geven aan de het ‘werkapparaat’. In deze memo zijn als suggestie enkele mogelijk opdrachten als voorstel uitgewerkt. Deze opdrachten committeren zowel stuurgroep als ‘werkapparaat’ om samen tot resultaat te komen. Voor de uitwerking van de opdrachten kan de Stuurgroep Ondergrond de werkgroep Regie Ondergrond (WRO) benutten. De WRO is een subgroep binnen de Werkgroep Ondergrond, die zich richt op traject 5 van het Werkplan Ondergrond 2021: Organisatieontwikkeling. De Werkgroep Regie Ondergrond bestaat uit: [redacted] (R&D), [redacted] (G&O), [redacted] (V&OR), [redacted] en [redacted] (IB), [redacted] (Waternet) en recent is [redacted], vanuit zijn rol als aanjager van de implementatie van het Organisatie Advies Ondergrond, ook aangeschoven. In het vervolg van deze notitie wordt werkgroep Regie aangeduid met haar nieuwe naam: regieteam.

Uit de gesprekken heeft [redacted] drie hoofd onderwerpen gehaald die het verdienen om vanuit de Stuurgroep als opdracht uit te vragen aan het regieteam. In deze notitie worden daar voorstellen voor gedaan. De uitwerking en aanpak verschilt per onderwerp. Bij akkoord voor de aanpak, onderwerp en eerste uitwerking kan dat gelden als opdracht om te starten. Het is

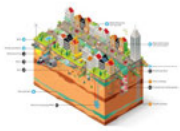

waarschijnlijk dat er in verschillende fases meer informatie moet zijn (bv tijd en geld), dat kan om aanvullende besluiten vragen.

Vanuit de stuurgroep kan per opdracht gekozen worden voor betrokkenheid van 1 of 2 stuurgroepleden die als gemandateerde opdrachtgever optreden en nadrukkelijker betrokken zijn bij en ook als sparringpartner helpen met het vinden van de juist koers. Dit voorstel is voorzien van enkele namen die natuurlijk ter discussie kunnen worden gesteld. De wens is om na 16 juni op de drie thema's vervolgstappen te kunnen zetten. De SGO is aanzet om hier het gesprek over te voeren en bij akkoord de opdracht te geven.

De opdrachten komen voort of sluiten aan bij het oorspronkelijke advies. Ze zijn opgesteld en worden mede uitgewerkt door het regieteam zodat de opdrachten inhoudelijk kloppen en helpen vanuit het dagelijks perspectief van betrokkenen.

Er wordt voorgesteld op 16 juni **drie opdrachten te bespreken, aan te scherpen en bij akkoord te geven aan het regieteam:**

- Opdracht 1 over geld en doelmatigheid: **business-case integraal werken aan ondergrond Amsterdam | wat levert integraal werken op?** De SGO vraagt het regieteam de business-case ondergrond op basis van integraal werken in beeld te brengen (Bijlage 1). De business case verkenning is mogelijk uit te breiden naar onderdelen van meervoudige waardecreatie en kostenposten ondergrond (verleggen, opschonen etc).
- Opdracht 2 over (werk)proces en (lijn)organisaties: **proces ondergrond & bovengrond in beeld**. De SGO vraagt het regieteam het proces van de ondergrond, de bovengrond en de samenhang in beeld te brengen. Dit als basis voor een volgende fase voor de ondergrond van Amsterdam om met elkaar en diverse stakeholders het perspectief, de visie of stip op de horizon te kunnen ontwikkelen. Hoe lopen de processen vanuit meerdere perspectieven (SGO, SIOR, IOOR, BO Nuts, Stedelijk Programmeren, thema's als groen, Omgevingswet etc)? Het gaat om het verbeelden en uitpluizen van werkwijzen (Plaberum, PBI) en deze inzetten in het proces richting implementaties van diverse acties. Hieruit volgen diverse plekken waar verbinding tussen ondergrondse en bovengrondse proces kan worden aangepakt.
- Opdracht 3 gaat over de eigen organisatie en communicatie: **organisatie en positionering ondergrond Amsterdam**. De SGO vraagt het regieteam verder te werken aan de (her)organisatie en positionering van 'de ondergrond'. Het sluit aan bij het nieuwe communicatieplan en over hoe de werkgroep ondergrond in brede zin te organiseren. De werkgroep regie ondergrond wordt voorgesteld als regieteam; een ontwikkel- en aanjaagteam welke de SGO ondersteunt en faciliteert. De SGO kan zo gerichter ondersteund worden in hun opdracht. Werkende weg kan ook gekeken worden hoe de werkgroep ondergrond anders te organiseren en hoe de andere verbeter- en versterkingsacties vanuit het advies van [redacted] en [redacted] aansluiten (of zich ermee verhouden).

Bij bespreking wordt ook gevraagd direct iemand uit de SGO als gemandateerd opdrachtgever te benoemen. Deze persoon kan dan namen de SGO samen met de trekker(s) aan de slag. Natuurlijk blijft de stuurgroep betrokken en neemt als geheel keuzes over de resultaten. Voorstel:
1) business case | **wat levert integraal werken op?** | *OG =* [redacted] *(SGO) , ON =* [redacted]
2) proces | **proces ondergrond & bovengrond in beeld** |*OG = Maarten van C. (SGO), ON =* [redacted]
3) organisatie | **positioneer en organiseer** |*OG =* [redacted] *(SGO), ON =* [redacted]

Gerichte actie

Acties die elke lid van de op dit moment uitwerkt; op basis van format (bijlage 5) eigen maken advies en deze ten uitvoer brengen.

Wie	Actie 1	Actie 2
[redacted]	16 Verstevigen datapositie Ondergrond	3 Optimaliseren PBI m.b.t. de Ondergrond
[redacted]	7 Verstevigen van de juridisch, planologische kennis wat betreft het thema Ondergrond	5 Een onderzoek naar welke nieuwe instrumenten vanuit de Omgevingswet (programma/verordening/plan ondergrond) het best bijdraagt aan de ambitie van Amsterdam t.o.v. de Ondergrond
[redacted]	9 Vergroten aandacht voor de bodemdaling	4 Optimaliseren Plaberum m.b.t. de Ondergrond
[redacted]	14 Verstevig het interne kennisnetwerk over het thema Ondergrond 15 Opzetten kennis- en innovatieplatform voor de Ondergrond.	13 Aanstellen strategisch adviseur voor de Ondergrond en de datagovernance
[redacted]	*Zorgen voor passende, gewenste en benodigde opdracht om mee te kunnen ontwikkelen en vanuit daar inzet op instrumentarium omgevingswet*	*Orde in het diepe grondwater (WKO)*
[redacted]	*Ontsluiten data drinkwaterassets (embargo proof)*	*Grondwaterzorgtaak*

Tabel 1: '*startacties*', nummer verwijzen naar oorspronkelijke advies

Ter vergadering kan een korte update worden gedeeld;
+ (gaat voorspoedig, in juni voorstel verwacht)
0 (mee bezig maar nog lastig en geen zicht op voorstel voor zomer)
- (geen voorgang of tijd)

Desgewenst kunnen aanvullende verzoeken, oproepen of afspraken gedaan worden.

Planning en proces

Voor de komende maanden wordt voorgesteld stap voor stap door te gaan. Inhoudelijk en op de startacties wordt verdiept; hier zijn diverse acties en afspraken denkbaar. Tegelijkertijd wordt verbreed als het gaat om het netwerk en leggen van relevante verbindingen (nodig voor verdere implementatie). Voor de zomer elkaar nog een keer echt zien, na de zomer werkgroep en stuurgroep samen. En dan, na de verkenning, een verdiepingsbijeenkomst met een breder netwerk.

<u>Voorgesteld wordt:</u>

- SGO fysiek | voor zomer eerste week juli? | over team, opgaven en aanpak
    - *Dorée is opties voor deze sessie in kaart aan het brengen*
- SGO + WGO | begin sep. | verbinden, inspiratie, werksessies en netwerken
- SGO | 22 september
- Breede werksessie * | oktober/november
- SGO | 17 november

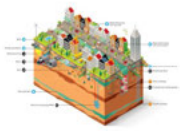

*** Brede werksessie | na verkenning een verdiepingssessie samen met andere key-players;**

- Implementatie aanbevelingen BO Nuts: [redacted], [redacted], [redacted]
- BO Regieslots, stedelijke programmeren: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]
- IOOR: [redacted], [redacted]
- WIOR fase 2: [redacted]
- KK: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], ...

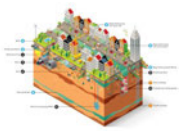

Bijlage 1: Uitwerking eerste fase opdracht 1

Concept uitvraag *kosten en baten van integraal werken / opbrengst van een efficiënte ketensamenwerking / business-case ondergrond Amsterdam*

Datum	Mei 2021
Onderwerp	1) De opbrengst van een efficiënte ketensamenwerking en 2) De ontwikkeling van een project-evaluatie-systeem met betrekking tot werkzaamheden in de Openbare Ruimte c.q. gebiedstransities
Opstellers	[redacted] (Stedelijk Beheer) en [redacted] (Stadsregie) Verkeer en Openbare Ruimte gemeente Amsterdam
Context	Deze uitvraag vanuit WW3 (Koppelkansen Amsterdam) versnelt het denken over meervoudige waardecreatie en geeft input voor een vervolg door de Stuurgroep Ondergrond Amsterdam.

Inleiding

De Openbare Ruimte in Amsterdam is een schaars goed. Niet alleen de inrichting van het maaiveld vraagt om heldere keuzes maar ook hoe we de ondergrond van Amsterdam vormgeven hangt daar sterk mee samen. Inmiddels ontstaat de overtuiging c.q. bewustzijn dat, vergelijkbaar met het maaiveld, ook voor de ondergrond principiële keuzes moeten worden gemaakt m.b.t. de inrichting ervan. Hoe kunnen we de beperkte (ondergrondse) ruimte optimaal gebruiken, welke behoeften en belangen spelen daarbij een belangrijke rol en hoe wegen we die ten opzichte van elkaar. Zijn er mogelijkheden voor een gecombineerd gebruik, welke technische ontwikkelingen helpen ons in onze zoektocht naar efficiency en hoe sturen we op de afspraken die we met elkaar maken?

De noodzaak om die afspraken met elkaar te maken wordt nog niet door elke ondergrondse asset-owner onderschreven. Daarbij wordt vaak verwezen naar onmogelijkheden die voort zouden vloeien uit bestaande wet- en regelgeving en bedrijfsvoeringsprincipes, waaronder financiële en juridische aspecten die een rol spelen bij de inrichting van de ondergrond. Desalniettemin is Amsterdam overtuigd van het feit dat een efficiënte, integrale ketensamenwerking, programmering - ontwerp – voorbereiding – realisatie - beheer leidt tot een reductie van maatschappelijke kosten en tot een beperking van omgevingshinder tijdens de uitvoering van werkzaamheden in de Openbare Ruimte (boven- en ondergronds!).

Op dit moment is Gemeente Amsterdam (nog) niet in staat om deze overtuiging zo hard te maken dat de effecten daarvan ook kunnen worden vertaald naar de inrichting van de verschillende begrotingen, een *´integraal financieringsconstruct*', en governance-aspecten. Juist om die reden doen wij deze uitvraag en vragen we hulp.

We zijn op zoek naar de 'gouden sleutels' om de verwachte besparing (positieve balans kosten en baten) te onderbouwen en willen bouwen aan een structureel evaluerend systeem dat hiervoor mogelijk nodig is. We zijn op zoek naar een aanpak die duidelijke resultaten levert om de stad Amsterdam verder te brengen richting de toekomst.

Fasering en planning

Om de kennis en creativiteit van wetenschap en markt optimaal te benutten en reflectie te ontvangen op de eigen aannames wordt gestart met een uitvraag (fase 1) voor de beste aanpak en werkwijze om te komen tot de gewenste onderbouwing. Mede met die input kan tot de beste aanpak en plan gekomen worden (fase 2).

Fase 1 wordt geïnitieerd en uitgevoerd vanuit Koppelkansen, Fase 2 en verder vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de Stuurgroep Ondergrond Amsterdam.

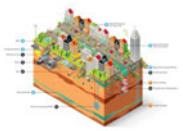

1) **Uitvraag onderzoeksvoorstel aanpak en werkwijze** / juni – sep 2021
2) **Formuleren plan** (vervolg opdracht en aanverwante werkzaamheden) / sep – okt 2021
3) **Uitvoeren plan** *en komen tot resultaten* / nov '21 – feb '22
4) **Resultaten aanbieden voor besluitvorming** *en mogelijke doorwerking* / 'feb 22

Naast de huidige financiële situatie, waarin naarstig gezocht wordt naar (korte termijn) besparingsmogelijkheden, speelt het belang van (lange termijn) baten en andere positieve meerwaarde(n) van integraal werken. Het is wenselijk dat met name het plan voor een vervolg (vervolgopdracht en mogelijk aanvullende acties door betrokken organisaties als het verzamelen of op orde brengen van datasets) gereed is en vastgesteld kan worden door de Stuurgroep Ondergrond *in oktober 2021*. Op basis van dat plan kan het voorstel opgenomen worden in hetzij het koppelkans-programma 2022 en/of het werkplan Ondergrond van Amsterdam in 2022. Verder kan overwogen worden in hoeverre het nog te ontwikkelen instrumentarium opgenomen kan worden als toetsingskader voor inrichtingsplannen en vergunningverlening (WIOR-proces).

In het plan voor het vervolg (fase 2) wordt aangegeven welke informatie nodig is voor het onderzoek en de inrichting van een evaluatie-systeem. Het concept-plan (fase 2) wordt besproken in het kernteam Koppelkansen en in de werkgroep Ondergrond van Amsterdam. Agendering hiervan is wenselijk in september 2021.

Uitvraag | fase 1

1) Formuleer een onderzoeksvoorstel en plan van aanpak, waarin de maatschappelijke meerwaarde-creatie van een integrale aanpak (in zowel de programmering, het ontwerp, contractvorming, uitvoering en beheer) inzichtelijk wordt en duidelijk onderbouwd wordt. Focus ligt hier bij het aantonen van:
    a) Kosten en baten (criterium €, TCO-benadering)
    b) Overlast (criterium tijdsduur uitvoering)
    c) Kwaliteit (criterium ruimtebesparing, gemeenschappelijk ruimtegebruik, toekomstbestendigheid, adaptiviteit en mogelijk andere kwaliteitskenmerken)
2) Maak duidelijk op welke (innovatieve of inventieve) wijze tot de onderbouwing gekomen kan worden. Dit in de wetenschap dat lang veel projecten niet compleet zijn in beschikbare data en evaluatiegegevens.
3) Geef aan welke gegevens c.q. datasets cruciaal zijn om de maatschappelijke meerwaarde te bepalen. Dit kan worden vergeleken met een overzicht van datasets , die op dit moment binnen Amsterdam betrouwbaar beschikbaar zijn. Daarmee wordt helder welk informatietraject ingericht moet worden om de overige gegevens te verzamelen. Indien wenselijk zijn evaluatieresultaten van enkele markante Amsterdamse projecten beschikbaar.
4) Ontwerp, mede op basis van de voorgestelde aanpak en werkwijze en Amsterdamse ervaringen een evaluatie-systeem, waarbij op projectniveau vastgesteld kan worden welke besparingen gerealiseerd zijn, wie daarbij welke investeringen heeft moeten doen, bij wie de baten terecht komen en formuleer daarbij voorstel tot een verdeelsleutel voor kosten en baten.

Mogelijke inschrijvers fase 1

In verschillende onderzoeksprogramma's geïnitieerd door de overheid of semioverheid (min BZ, Min I&W, Min EZ, GPKL, het KLO en het COB) zijn een aantal advies-organisaties actief die we graag willen uitnodigen voor het maken van een onderzoeksvoorstel. Het voordeel daarbij is dat het onderzoeksresultaat ook betrokken kan worden in lopende onderzoekstrajecten. Ook in deze opgave stimuleren we samenwerking, wellicht is het zelfs mogelijk om een gezamenlijk product op te leveren.

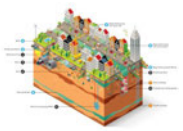

Voor deze fase willen we ongeveer vier (3 tot maximaal 5) voorstellen ontvangen zodat een redelijke diversiteit in aanpak en oplossingsrichting te verwachten is. Concreet willen we onderstaande organisaties benaderen voor een voorstel of de verwijzing naar geschikte aanbieders. Indien aangegeven organisaties gezamenlijk tot een voorstel kunnen komen heeft dat onze voorkeur. Op basis van een inventarisatie wordt besloten welke partijen een voorstel gaan leveren.

1) AT-Osborne
2) Rebel
3) Centrum voor Ondergronds Bouwen
4) Universiteit van Amsterdam
5) Vrije Universiteit van Amsterdam
6) Technische universiteit Twente
7) Wageningen University
8) Centrum voor Regelgeving en Onderzoek (CROW)
9) NEN, Nederlands Normen Instituut
10) TU Delft, TBM

Kosten

De indruk bestaat, gelet op verschillende onderzoeksprogramma's die op dit moment geformuleerd zijn of lopen, dat bovenstaande vraag goed aansluit op lopende onderzoeken en projecten. Voor deze specifieke vraag willen we vanuit Koppelkansen Amsterdam (WW3), een schrijfvergoeding bieden van 5.000 euro per te ontvangen voorstel. Op basis van de ingediende voorstellen wordt vanuit de Stuurgroep Ondergrond Amsterdam gewerkt aan een voorstel tot een vervolg-opdracht aan één of meerdere inschrijvers of een combinatie daarvan.

Daarbij kan ook gebruik gemaakt worden van suggesties die door anderen zijn aangedragen. De te ontvangen voorstellen zijn daarom vrijblijvend, en kunnen door Amsterdam naar eigen inzicht vertaalt worden in één of meerdere vervolgopdrachten. De scope en omvang van de vervolg opdrachten is mede afhankelijk van de voorstellen die ontvangen worden.

Reactietermijn

Na de inventarisatie en het opstellen van een complete uitvraag is de reactietermijn uiterlijk 5 weken (ivm zomerperiode) na datum uitvraag, nadere informatie kan verkregen worden per mail tot uiterlijk 3 weken na datum uitvraag, onder vermelding van "Inlichtingen onderzoeksvoorstel inverdien-effecten integrale plan voorbereiding en –realisatie' via het mailadres [redacted]@amsterdam.nl. De beantwoording van de gestelde vragen zal op verzoek aan alle genodigden beschikbaar worden gesteld.

Beoordeling inschrijvingen

De inschrijvingen worden beoordeeld door vertegenwoordigers uit de directies Ruimte en Duurzaamheid, Verkeer en Openbare Ruimte, Ingenieursbureau en Grond en Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam. De beoordeling is daarbij subjectief waarbij elke inschrijving beoordeeld wordt op toepasbaarheid in Amsterdam, de inpasbaarheid in lopende (landelijke) onderzoeksvragen, afbreukrisico, en verwacht gebruikersgemak. Zoals aangegeven onder "Kosten" wil Amsterdam ook de mogelijkheid hebben om op onderdelen gebruik te maken van een voorstel, dan wel verschillende voorstellen kunnen combineren in een mogelijk vervolgopdracht.

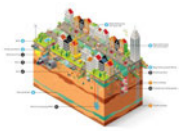

Bijlage 2: Eerste uitwerking opdracht 2: processen in beeld

Toelichting
Opdracht 2 over (werk)proces en (lijn)organisaties: **proces ondergrond & bovengrond in beeld**. De SGO vraagt het regieteam het proces van de ondergrond, de bovengrond en de samenhang in beeld te brengen. Dit als basis voor een volgende fase voor de ondergrond van Amsterdam om met elkaar en diverse stakeholders het perspectief, de visie of stip op de horizon te kunnen ontwikkelen. Hoe lopen de processen vanuit meerdere perspectieven (SGO, SIOR, IOOR, BO Nuts, Stedelijk Programmeren, thema's als groen, Omgevingswet etc)? Het gaat om het verbeelden en uitpluizen van werkwijzen (Plaberum, PBI) en deze inzetten in het proces richting implementaties van diverse acties. Hieruit volgen diverse plekken waar verbinding tussen ondergrondse en bovengrondse proces kan worden aangepakt.

Proces
Voorgesteld wordt de (werk)processen en personen die gewerkt hebben aan het in kaart brengen daarvan te verzamelen en betrokkenen te vragen naar ervaringen dit in beeld te brengen. Planning: in juli wordt een overzicht samengesteld.

Er wordt met meerdere betrokkenen een werksessie gehouden over de mogelijkheden hoe dit aan te pakken en wie hierbij kan helpen. Planning: eind augustus sessie houden.
Op basis daarvan wordt een opdrachtformulering gemaakt. Bij akkoord van de SGO contactpersoon wordt de opdracht uitgevraagd bij enkele relevante partijen.

Totale doorlooptijd wordt, na besluitvorming in de SGO (op z'n vroegst 22 september), voorzien voor minimaal 6 maanden waarbij naar tijd ook kosten voor een externe leverancier te verwachten zijn.

Trekker
Voor de eerste fase, gangmaken, wordt voorgesteld dat [redacted] start. [redacted] is voorgesteld als SGO contact.

Vraag aan SGO
Aandragen voorbeelden van processen, verbeeldingen en contactpersonen die hierbij kunnen helpen (zowel proces specialisten als verbeelders).

Bespreek op 16 juni deze opdracht en de gewenste aanscherping, geef suggesties mee en stem in met het starten van de verkenning om uiterlijk in het najaar 2021 de SGO een voorstel voor een project te doen.

Bijlage 3: Eerste uitwerking opdracht 3: Positioneer en organiseer

Toelichting

Binnen deze opdracht wordt een voorstellen/ideeën ontwikkeld voor de structurele borging van het thema ondergrond binnen de lijnorganisatie (zie aanbevelingen onder de kop Organisatie & Management) en de (door)ontwikkeling van de Werkgroep Regie Ondergrond (WRO) en Werkgroep Ondergrond (WGO).

Rol Werkgroep Ondergrond (WGO): werkende weg kijken hoe de WGO anders te organiseren als netwerk/CoP/gilde o.i.d. en hoe de andere verbeter- en versterkingsacties vanuit het advies Organisatie Ondergrond hierop aansluiten of zich mee verhouden.

Rol regieteam (WRO): De Werkgroep Regie Ondergrond wordt een ontwikkel- en aanjaagteam, die SGO ondersteunt/faciliteert = Regieteam. De SGO geeft heldere opdrachten richting WRO.

Achtgrondinformatie: Gevoerde discussie over rol Werkgroep Regie Ondergrond in 2021

(zie ook actie 4 vanuit SGO-overleg 21 april 2021)

Versie: 15 februari 2021

1. Positionering WRO

De werkgroep Regie Ondergrond (WRO, nu regieteam) is een subgroep binnen de Werkgroep Ondergrond, die invulling geeft aan traject 5: Organisatieontwikkeling en het SGO-overleg hierbij ondersteunt.

Traject 5: Organisatieontwikkeling							
5.2	Implementatie organisatie-advies	Volgend / bijhoudend (uitsluitend terugkoppeling in werkgroep-overleg)	SGO, vz 2021 [redacted] 5.1 2e	[redacted]	Implementatie aanbevelingen Advies Organisatie Ondergrond		1. 5.1.2e 5.1 2e is aangetrokken als aanjager, Stuurroepleden hebben ieder 2 startacties op zich genomen. 2. Expertiseteam Bodem & Ondergrond binnen Plaberum vormgeven

2. Relevante ontwikkelingen

De WRO verbindt ook de verschillende lopende trajecten binnen Amsterdam met het Werkplan Ondergrond 2021 met focus op:

a. BO-nutsvoorzieningen: implementatie aanbevelingen via projectteam en kernteam, [redacted] en [redacted] zijn hiervoor verantwoordelijk vanuit MT R&E
b. BO-regieslots: stedelijke programmeren
c. City Deal Openbare Ruimte inclusief doorontwikkeling Integrale Ontwerpmethode Openbare Ruimte
d. Datagovernance: structurele borging binnen organisatie
e. Organisatieadvies Ondergrond
f. Koppelkansentraject, inclusief NWO-projecten Trans B (Meerwaardecreatie) en Stepping Out
g. Herziening WIOR-verordening en nadere regels (fase 1 en 2)

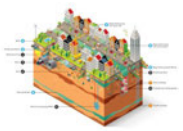

h. Inrichting Informatiesysteem Ordening ondergrond (VICTOR, Kabels, leidingen en Toebehoren)
i. Toolbox COB
j. NEN 7171 actualisatie

3. Kernpunten

NB Cursief: kernpunten die moeten worden gerealiseerd via anderen, onderstreept: wat willen we realiseren in 2021 als WRO + verantwoordelijk lid hiervoor vanuit WRO

- Regie op de ondergrond: BO Regieslots – strategische programmeren, instrumentarium (o.a. pilot Omgevingsprogramma en MP/IGP op gebiedsschaal/tussenschaal = WW4 binnen KK-traject) - [redacted]
- *Organisatie: Implementatie organisatieadvies ondergrond, integrale ketensamenwerking, strategisch programmeren – lijnorganisatie nodig, SGO-leden*
- Datagovernance ondergrond verbeteren: implementatie BO Nuts, City Deal OR en WPO 2021: begin datafundament/datagovernance binnen R&E, breder oppakken binnen GMT - 5.1.2e
- Systeeminnovaties: KK-traject, Groeiboek bundeling K&L, maar ook governance: andere financieringsarrangementen, organisatievormen: concrete handvaten voor gebiedsontwikkelingen – [redacted]
- Anders organiseren van problematiek bestaande stad: gedeelde opvatting over hoe dit te organiseren (klimaatadaptatie, energietransitie, biodiversiteit): focus van V&OR hierop en Stadsbeheer: vervangend gebruik – instandhouding, og-schap - 5.1 2e
- *Evalueren en leren, mede ter onderbouwing van nut en noodzaak, opleiding en scholing – vanuit GMT belang benadrukken*
    - Cursus Integrale Ontwerpmethode Openbare Ruimte inclusief ondergrond: doelgroep, inhoud, verandertraject inzetten voor anders samenwerken
    - Standpunt 'Ondergrond is belangrijk' vanuit GMT, tussen cluster R&E en Gebiedsgericht werken en Stadsbeheer - [redacted]
- Realiseren doelstellingen City Deal Openbare Ruimte – looptijd 3 jaar! – 5.1 2e

Proces

De WRO gaat aan de slag met de aanbevelingen vanuit het Advies Organisatie Ondergrond, die nu gebundeld zijn onder het thema Management en Organisatie. Per organisatieonderdeel gaan we de voorligggende analyse verder verdiepen en de doorvertaling maken per directie/organisatie. Dit sluit aan op gesprekken die hierover al zijn gestart binnen V&OR en IB. De eerste fase bestaat uit het in beeld brengen waar ondergrond in de huidige organisatie van de verschillende directies is ondergebracht en waar de benodigde kennis & capaciteit het beste kan landen. B.v. Voor R&D is aangegeven dat een versteviging nodig is van de juridisch, planologische kennis wat betreft het thema Ondergrond. Waar zou binnen de R&D-organisatie deze kennis het beste in de lijn kunnen worden geborgd? Vanuit de WRO wordt een eerste analyse gemaakt en vervolgens zal er, samen met het SGO-lid van de betreffende directe, per directie een bredere sessie worden georganiseerd om verschillende opties te bespreken en te komen tot een gezamenlijk voorstel voor borging in de lijnorganisatie. De Implementatie van de communicatiekalender, inclusief de hiervoor benodigde capaciteit, zal hierin worden meegenomen.

Trekkers

Voor de eerste fase, wordt voorgesteld dat [redacted] met het regieteam hier invulling aan gaat geven. [redacted] is voorgesteld als SGO contact.

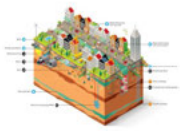

Vraag aan SGO
Per organisatieonderdeel is een helder organisatieschema nodig, waarin de positionering van de huidige ondergronddeskundigheid wordt aangegeven en ideeën voor een logische plek voor het landen van de voorgestelde versterking.

Bespreek op 16 juni deze opdracht en de gewenste aanscherping, geef suggesties mee en stem in met het starten van de verkenning om uiterlijk in het najaar 2021 de SGO een voorstel voor een project te doen.

Bijlage 4: Aanbevelingen Advies Organisatie Ondergrond – geclusterd

- **Bestuurlijk** 2 acties
- **Organisatie en management**
  - Versterken kennis & capaciteit 13 acties
  - Organiseren van ontwikkeling en versterking 8 acties
- **Proces** 8 acties
- **Product/thema – producten/instrumenten** 6 acties

Nr.	Aanbevelingen geclusterd	Extra fte	Eigenaar *(1)*	Datum gereed	Stand van zaken
	Bestuurlijk				
18.	Voorstellen om tot een coördinerend wethouder voor de Ondergrond te komen. (punt voor voorbereiding volgend College?)		R&D	Q1-2022	Met hulp van G&O en V&OR
29.	Geef het thema bestuurlijke kracht. *Optie*: Koppel een bestuurder aan een 3-tal opgaven, met een budget en opleverdatum.		R&D	Q4-2021	
	Organisatie & Management				
	Versterken kennis & capaciteit				
7.	Verstevigen van de juridisch, planologische kennis wat betreft het thema Ondergrond.	**2 fte**	R&D	Q2-2022	
9.	Vergroten aandacht voor de bodemdaling.	**1 fte**	G&O	Q1-2022	
10.	Onderzoeken van de wenselijkheid en de mogelijkheden van erfpacht voor de Ondergrond .	**1 fte**	G&O	Q4-2022	
13.	Aanstellen strategisch adviseur voor de Ondergrond en de datagovernance.	**0,5 fte**	IB	Q2-2021	
14.	Verstevig het interne kennisnetwerk over het thema Ondergrond	**0,5 fte**	IB	Q2-2021	
15.	Opzetten kennis- en innovatieplatform voor de Ondergrond.	**2 fte**	IB/ WGO	Q2-2022	
11.	Verstevigen van de kennis en de capaciteit bij Kennis en Kaders.	**2 fte**	V&OR	Q1-2022	In nauw overleg met R&D
12.	Verstevigen van de capaciteit bij Stedelijk Beheer.	**2 fte**	V&OR	Q1-2022	
16.	Verstevigen datapositie Ondergrond.	**1 fte**	V&OR	Q3-2021	In nauw overleg met het IB
19.	Versterken van Toezicht en Handhaving op werken in de Ondergrond.		V&OR	Q1-2022	In overleg met het Cluster Stadsbeheer

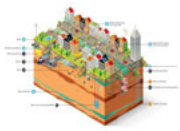

36.	Geef de Ondergrond meer aandacht bij gronduitgifte.		G&O	Continu	
37.	Zorg voor meer aandacht bij AOG's voor de Ondergrond.		V&OR en G&O		Samen met IB en PMB
17.	Aandacht bij de directies voor het verdwijnen van veel inhoudelijke en proceskennis doordat medewerkers met pensioen gaan.		R&D, G&O, V&OR en IB	continu	
	Organiseren van ontwikkeling en verbetering				
34.	Een andere naam voor het TRIO Overleg (Stuurgroep Ondergrond?)		TRIO Overleg	Q1-2021	
32.	Verstevig het TRIO Overleg • Kom 4-wekelijks bijeen • Rapporteer 3x per jaar naar het Cluster MT • Benoem een adj directeur als voorzitter		TRIO Overleg	Q2-2021	
24.	Maak een overzicht van wat er de komende jaren allemaal nodig is, en hoe dat financieel te borgen, dan wel prioriteiten te stellen. Organiseer budget voor de Ondergrond.		TRIO Overleg	Q3-2021	
26.	Ga met deze aanbevelingen projectmatig aan de slag. Verdeel de acties en zorg voor een projectleider.		TRIO Overleg	Q2-2021	
33.	Benoem een projectleider op cluster niveau die de implementatie van de aanbevelingen trekt (0,4 fte voor 2 jaar)		TRIO Overleg	Q2-2021	
25.	Organiseer hernieuwde evaluatie Organisatie Ondergrond over +/- 2 jaar.		TRIO Overleg	Q2-2023	
35.	Geef de Werkgroep Ondergrond een andere naam		TRIO Overleg	Q1-2021	De WGO lijkt geen voorstander
28.	Stimuleer het instromen van jonge, nieuwe mensen.		R&D, G&O, V&OR en IB	Continu	
	Proces				
2.	Opzetten strategische regie.				Zie BO Nuts
3.	Optimaliseren PBI m.b.t. de Ondergrond.		V&OR	Q2-2022	Betrek R&D, G&O, IB en PMB daarbij
4.	Optimaliseren Plaberum m.b.t. de Ondergrond.		G&O	Q2-2022	Betrek R&D, V&OR, PMB en IB daarbij
8.	De integratie van Openbare Ruimte en de Ondergrond verheffen tot de standaard voor alle ontwerpen.		R&D	Q1-2022	Met hulp van V&OR/G&O, IB en PMB
20.	Het verbeteren van de revisie van afgeronde projecten.		V&OR	Continu	In overleg met IB
31.	Het verbeteren van de kwaliteit en aanwezigheid van revisietekeningen.		V&OR	Continu	Samen met het IB
27.	Verplicht het vastleggen van de diepteligging van objecten.		V&OR en G&O	Continu	
30.	Ontwikkelen eisen aan projecten in de Ondergrond tbv het Beheer en Onderhoud.		V&OR	Q4-2021	
	Product/thema – producten/instrumenten				

1.	Inzetten op gebiedsplannen.				Zie BO Nuts
5.	Een onderzoek naar welke nieuwe instrumenten vanuit de Omgevingswet (programma/verordening/plan ondergrond) het best bijdraagt aan de ambitie van Amsterdam t.o.v. de Ondergrond.		R&D	Q3-2021	
6.	Ontwikkelen van een visie op de Ondergrond door middel van de gekozen instrumenten.		R&D	Q2-2022	
21.	Meer aandacht voor de diepere Ondergrond (bv. i.v.m. WKO).		R&D	Continu	V&OR
22.	Meer aandacht voor het thema 'gezonde' bodem.		R&D	Continu	G&O, V&OR
23.	Organiseer onderzoek naar voorkombare faalkosten als gevolg van onverwachte zaken in de Ondergrond bij bouw of infraprojecten.		V&OR en G&O	Q1-2022	Door Amsterdamse Rekenkamer

Bijlage 5: leeg format acties advies organisatie ondergrond Amsterdam

De *ondergrond* blaast haar partij volledig mee –> implementatie verbeteracties

Format voor vertalen van advies naar te implementeren actie en de daarvoor benodigde stappen.

Actie *titel (nr uit advies)* voor *naam (organisatie),* versie .. + vervolg: *actie*

1. **Basis** is het door de stuurgroep ondergrond geaccordeerde advies voor de organisatie van de ondergrond van Amsterdam [redacted] & [redacted], *februari 2021*).
2. **Uitwerking** heeft als doel het vertalen van de adviezen naar concrete impact in de praktijk en het beleggen bij trekkende/verantwoordelijke directies. Daarmee wordt invulling gegeven aan: Willen we dit? Hoe in gang te zetten? Wat is nodig?
3. **Afstemming** in de stuurgroep ondergrond is nodig voor de start van implementatie (3).

1 Verbeteractie

	Uit advies	**Uitwerking**
Aanbeveling	*Aanbeveling uit basis document.*	*Verwoord hier de aanbeveling zo dat minimaal het doel behaald wordt waar nodig aangepast naar situatie / context.*
Eigenaar	*Eigenaar uit basis document*	*Wie staat aan de lat voor implementatie (voorkeur is een eigenaar vanuit de SGO)*
Hulp uitwerking	-	*Trekker uitwerking, mogelijk in opdracht van eigenaar (binnen 'eigen' organisatie).*
Doel		*Te behalen effect*
Toelichting	*Nadere uitleg aanbeveling*	*Nadere uitleg uitwerking*
Stand van zaken		
Relaties met andere lopende trajecten		
Te betrekken	*Uit advies*	
Extra FTE	*Gewenste extra formatie uit advies*	
Datum gereed / planning	*Datum uit advies.*	

2 Wat is nodig vóór implementatie? (kader/randvoorwaarden/benodigdheden)

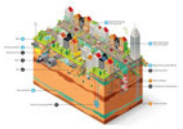

	Wat moet geregeld worden?	Wie	Wanneer	Status
Formatie				
Geld				
Besluit				
Proces				
Samenwerking				
…				

3 Implementatie (opdracht tot realisatie na uitwerking)

Pas te starten na afstemming in stuurgroep

	Implementatieplan/opdracht	Afwijking tov opdracht (revisie)
Doel/resultaat		
Opdrachtgever		
Opdrachtnemer		
Opdracht		
Planning		
Stappen		
…		
Inbedding & doorontwikkeling		
Oplevering		
Evaluatie		